

Professor Jaak Maaros 70

25. juulil tähistas oma 70. sünnipäeva TÜ arstiteaduskonna emeriit-professor Jaak Maaros. Eesti akadeemilises kogukonnas hästi tuntud vanemate peres kasvanud Jaak sai kodust kaasa lisaks heale kasvatusesele ka suure teadmistehuvi, töökuse ning positiivse ellusuhtumise.

TRÜ arstiteaduskonna lõpetas juubilar 1966. aastal ning juba stuudiumi ajal oli ta tegev Üliõpilaste Teadusliku Ühingu kirurgia-ringis, kust pärineb ka tema huvi südame isheemiatõve diagnostika ja müokardi revaskulariseerimisega seotud probleemide vastu. Aastatel 1966–1968 töötas ta TRÜ kehakultuuriteaduskonna spordimeditsiinikateedri õpetajana, seejärel astus ta aspirantuuri ning kaitses 1971. aastal kandidaadiväitekirja südame ja veresoonkonna adaptatsioonist kehalisele koormusele südame isheemiatõvega haigetel ja treenitud isikutel. Selle väitekirja kaitsmise päev (19. november 1971) märgib Eesti meditsiiniajaloo omapärast kokkusattumust, sest abikaasad Heidi-Ingrid ja Jaak Maaros kaitsesid oma väitekirju samal päeval. Meditsiinidoktori väitekirja aortokoronaarse šunteerimise mõjust erinevate südame isheemiatõve vormidega haigete südame ja veresoonkonna funktsionaalsele seisundile kaitses ta 1985. aastal Kaunase Meditsiiniinstituudis. Juubilar on läbi käinud kõik ülikooli akadeemilise karjääri astmed õpetajast ja aspirandist kuni professorini ning see on andnud talle parima võimaliku kogemuse õppe- ja teadustöö tegemiseks erinevatel vastusastmetel.

Toome kliiniku kirurgiaosakonna funktsionaalse diagnostika kabinetis alustas ta juba aspirantuuriaastatel läbi kogu hilisema arsti- ja

teadlasekarjääri jätkunud uute diagnostikameetodite juurutamist ning olemasolevate meetodite informatiivsuse täpsustamist. Juubilarit tuleb pidada üheks koronaarkirurgia alusepanijaks Eestis, sest ta kuulus koos Toomas Sullingu, Villu Mölder ja Rein Teesaluga südame isheemiatõve kirurgilise raviga alustajate initsiatiivgruppi. Tema juhendamisel loodi südameinfarkti ja šunteerimisoperatsioonide järgne varase taastusravi süsteem, mis on olnud eeskujuks ka mitmete naaberriikide kolleegidele. Tema tegevus pani aluse TÜ Kliinikumi ja TÜ spordimeditsiini ja taastusravi kliinikutele ning ta on olnud üks füsiatria ja taastusravi eriala loojatest Eestis. Lisaks südame isheemiatõve uurimisele on ta panustanud samuti teistesse spordimeditsiini ja taastusravi valdkondadesse: tippsoortlaste uuringud ja nõustamine, kaitseväljate tervisliku seisundi hindamine, kehalisest võimekusest tulenevate

normatiivide väljatöötamine ning rakendamine, proteesitud liigestega patsientide uuringud. Tema TÜ arstiteaduskonna teadusprodekana töötatud perioodi (1991–1994) mahuvad suured ümberkorraldused nii eri õppekavades kui ka teaduskraadide kaitsmise korralduses.

Ta on olnud Eesti Kardioloogide Seltsi ja Eest Taastusravide Seltsi juhatuse liige. Prof J. Maaros on pälvinud Eesti NSV riikliku teaduspreemia (1985), TÜ arstiteaduskonna medali (1994), Tartu Raefondi preemia (2000), TÜ Kliinikumi teaduspreemia (2001). 2008. aastal valiti ta Eesti Taastusravide Seltsi auliikmeks ning käesoleval aastal pälvis ta koos dr M. Taliga TÜ Kliinikumi preemia ajakirjas Eesti Arst avaldatud parima uurimusartikli eest.

Tervislike eluviiside järgija ja propageerijana on prof Maaros olnud eeskujuks tema juures õppinutele ja ka kolleegidele. Koos abikaasaga on nad üles kasvatanud 2 poega, kellest üks on valinud vanemate eeskujul arsti elukutse. Allakirjutanu jaoks on professor Maaros olnud suur eeskuju ja innustaja: ta oli mitmeid auhindu pälvinud üliõpilastöö juhendaja. Koos sportimine, kalastamine ning vähilkäimine ning ka reisid Venemaale on alati olnud emotsiooniderohked, nii et paljud neist väärivad meenutamist ka aastakümneid hiljem. Looduse- ja kalamehena on juubilar hea vaist ja kogemus olnud üks silmapaistvamaid ning kindlasti on Saaremaal ja seda ümbritseval merel olnud suur osa nende omaduste kujunemisel.

Juubilarile õpilaste, kolleegide ja sõprade nimel tugevat tervist soovides
Jaan Eha
jaan.eha@kliinikum.ee